

Església parroquial

Sant Bartomeu del Grau

Ubicació

Comarca: Osona
Lloc/Adreça: carrer Nou, 2 - 08519 Sant Bartomeu del Grau
Emplaçament: nucli urbà

Coordenades:

Latitud: 41.98393
Longitud: 2.17296
UTM Est (X): 431489
UTM Nord (Y): 4648323

Classificació

Número de fitxa: 08199-144
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Edifici
Estil / època: Contemporani Neoclàssic
Segle: XVIII
Any: 1780
Autor de l'element: Germans Font, mestres de cases.
Estat de conservació: Regular
Notes de conservació: Té problemes a l'estructura del campanar i en algun dels accessos. Les dependències parroquials, exceptuant-ne la part restaurada, s'està degradant a causa de l'abandó. A l'interior de l'església hi ha zones amb la pintura "bufada" i "picada"; podria ser per culpa de la humitat.

Protecció: Inexistent
Número inventari: si - IPA, 2
Generalitat:
Accés: Fàcil
Ús actual: Religios
Titularitat: Privada
Titular: Bisbat de Vic - carrer Santa Maria 1 - 08500 Vic
Autor de la fitxa: Josep Pujades i Cavalleria / Anna Gómez i Bach
Data de registre de la fitxa: dv., 22/03/2002 - 01:00

Descripció

Conjunt d'edificis format per l'església parroquial i dependències annexes. L'església és un edifici originalment de planta quadrangular i coberta a dues vessants (est-oest). Té tres naus, les dues laterals tenen la coberta en un nivell més baix que la nau central. Murs de pedra irregular lligada amb morter de cal. Posteriorment se li varen afegir altres dependències parroquials. Entrant a l'església, a l'esquerra (oest) hi ha una porta per accedir al cor; a la dreta, n'hi ha una altra per pujar al campanar, situat sobre la nau lateral est. La decoració interior és austera, sobresortint únicament alguns relleus, probablement de guix, a parets i sostre. Hi ha dos altars a cadascuna de les naus laterals, tots ells construïts després de la restauració del culte, passada la gerra d'Espanya (1936-1939). A la capella Fonda, situada a la capçalera de la nau lateral est, hi ha l'exposició d'orfebreria d'art religiós de les parròquies de Sant Bartomeu del Grau i de Sant Jaume d'Alboquers (fitxa 131); a banda dels objectes d'orfebreria, al terra hi ha diverses lloses de sepultures i, al fons de la capella, un altar. A la capçalera de la nau lateral oest hi ha la sagristia, on s'accedeix des del presbiteri. L'edifici es va construir entre 1780 i 1787; l'obra fou dirigida pels germans Font, mestres de cases de Manlleu. Sobre la porta hi ha la inscripció "1780". Rellotge de sol a la façana; al centre hi ha un baix relleu d'un sol, amb una carota; els senyals horaris van de les 6 del matí a les 6 de la tarda. Inscripció: "DECLINA 2 Gs / POLO [representació del sol] 42" (la "s" final de la primera línia està incisa a la part superior de la línia, com un superíndex topogràfic; possiblement sigui l'abreviatura de "graus"); correspon a la situació, aproximada, de l'església: 2º est, 42º nord. La lletra "N" de la primera línia està escrita a l'inrevés. Es va restaurar la casa sacerdotal, al costat oest de l'església, l'any 1998; actualment s'hi fa la catequesi. La resta de dependències annexes estan tancades i el seu estat és dolent. A la planta baixa, fa uns anys hi havia hagut l'escola pública.

Observacions:

*El primer document conegut que fa referència a Sant Bartomeu del Grau, de l'any 961; aquest es troba a l'Arxiu de la Corona d'Aragó, conselleria/pergamis. Sunifred, núm. 69. Abans: aemari Vic, sac B núm. 125. Publicat: Catalunya Carolingia, vol. Osona i Manresa. Doc. 893. aca@dglab.mcu.es L'església s'obre poca estona abans dels actes religiosos; les misses es celebren les vigílies a les 8 del vespre i els festius i diumenges a les 12 del migdia. Davant l'església es documenta la presència d'un padró, senyalitzat amb una creu, que ara ja no es conserva. A la consuetudina de 1599 s'explica que "tots els diumenges que són de la Santa Creu de maig a la festa de Santa Creu de setembre i els mateixos dies de la Santa Creu, acostuma a fer professó per lo rededor de dita yglésia, per lo lloc predit; i dit los evangelis y fer la benedictió del terme, segons orde del ordinari vigatà, en lo padró del fossar, que és detràs dita yglésia".

Història

Petany a l'arxiprestat del Lluçanès, Bisbat de Vic. L'església es va construir de nova planta entre els anys 1780 i 1787, substituint l'església vella (fitxa 80), situada en un altre indret de la població. L'edifici es va construir dalt d'un petit turonet, al costat del camí on es començava a formar un petit nucli inicial de població. El 1806 s'hi va col·locar el retaule major que va ser cremat, juntament amb altres retaules, l'any 1936. El 1864 el cens parroquial era de 803 feligresos. L'any 1870 es va construir la rectoria nova, a l'oest de l'església. Passada la guerra de 1936-1939 es va restaurar el culte l'any 1940. El 1967 es va construir l'escalinata davant l'església i, el 1986, es va clausurar el cementiri, situat all'entorn de l'església; les restes òssies

es varen retirar; actualment hi ha un jardí. Finalment, el 1998, es va restaurar la casa rectoral i, durant la festa major de 2000, es va inaugurar l'exposició permanent d'orfebreria religiosa.

Bibliografia

BASTARDES, J. 1983. Les creus al vent. Ed. Millà. Col·lecció art lliure n.1. Barcelona. R.3589-1917.

